Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

**Kirje**

16.2.2023

23-457

Eduskunnan talousvaliokunta

# HE 324/2022 vp: Työ- ja elinkeinoministeriön loppulausunto

## 1 Asiantuntijalausunnoissa esitetyt vaihtoehtoiset tukijärjestelmät

Osa lausunnon antajista (Helen, Omakotiliitto ja professori Roope Uusitalo) katsoi, että sähköhyvityksen muodossa myönnettävä tuki olisi voitu kohdentaa kotitalouksille muuttamalla jo aiemmin päätettyjen tukimuotojen, sähkövähennyksen ja sille vaihtoehtoisen sähkötuen, parametreja. Lainsäädännön arviointineuvoston lausunnossa kysyttiin, olisiko esimerkiksi toimeentulotukea koskevaa sääntelyä voitu muuttaa. Professori Niku Määttänen esitti vaihtoehdoksi yleistä kaikille kotitalouksille maksettavaa saman suuruista tulonsiirtoa (könttäsummatuki). Määttänen toteaa, että hallituksen esityksen mukainen sähköhyvitys on kuitenkin eräänlainen könttäsummatuki, jossa korvauksen suuruus perustuu menneeseen sähkönkulutukseen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto huomauttaa, että sähköhyvityksen muodossa myönnettävä tuki tulisi kohdistaa nykyistä ehdotusta paremmin esimerkiksi sitomalla tuen omavastuu ja enimmäismäärä tuen saajan asumismuotoon. Paikallisvoima toteaa yleisellä tasolla ottamatta kantaa vaihtoehtoiseen tukimalliin, että tuen tulisi olla huomattavasti yksinkertaisempi ja myös asiakkaille ymmärrettävämpi.

Suomen Perimistoimistojen Liitto katsoo, että lisämaksuajan muodossa myönnettävä tuki on tarpeeton eikä vastaa vallitsevia olosuhteita. Liitto viittaa alentuneeseen sähkön markkinahintaan.

Apulaisprofessori Lassi Ahlvik ja Vatt/Datahuone käsittelevät lausunnoissaan sähköhyvityksen kohdentumista erilaisille asuntokunnille ja toteavat, että omavastuun alentaminen lisäisi tukea saavien asuntokuntien määrää ja pienituloisten asuntokuntien osuus hyvityksen määrästä kasvaisi.

Ministeriö toteaa, että hallituksen säädösvalmistelun lähtökohdaksi asetettiin se, että sähköhyvityksen muodossa myönnettävä tuki hyvitetään sähkölaskulla. Tämän vuoksi tukimallin kohdentumiseen voidaan vaikuttaa vain säätämällä tuen parametreja eli omavastuuta, tukiprosenttia ja tukimaksimia. Sähkön vähittäismyyjillä ei ole käytettävissään kattavia ja luotettavia tietoja sähkönkäyttöpaikan asumis- tai lämmitysmuodosta eikä sähkön vähittäismyyjille voi antaa tietosuojan vuoksi käyttöön viranomaisten tietoja henkilöiden tai asuntokuntien tuloista.

Yleinen toimeentulotuki ottaa automaattisesti huomion kohonneet sähkölaskut. Syksyn 2022 budjettiriihessä hallitus linjasi, että vuoden 2023 alusta korotetaan eläkkeensaajan asumistuen lämmitysnormia ja yleisen asumistuen lämmitysnormia sekä omakotitalon hoitonormia.

Sähköhyvityksen parametrien osalta ministeriö toteaa, että omavastuu, tukiprosentti ja tukimaksimi on sovittu hallituksessa poliittisesti.


| Postiosoite<br>Postadress<br>Postal Address | Käyntiosoite<br>Besöksadress<br>Office | Puhelin<br>Telefon<br>Telephone | Faksi<br>Fax<br>Fax | s-posti, internet<br>e-post, internet<br>e-mail, internet |
|---|---|---|---|---|
| Työ- ja elinkeinoministeriö<br><br>PL 32<br>00023 Valtioneuvosto | <br><br>Aleksanterinkatu 4<br>Helsinki | <br><br>0295 16001<br>+358 295 16001 | <br><br>09 1606 2160<br>+358 9 1606 2160 | <br><br>kirjaamo.tem@gov.fi<br>www.tem.fi |

Paikallisvoima ry huomautti, että monet yhtiöt myöntävät asiakkailleen jo nyt lisämaksuaikaa muun muassa tekemällä maksusuunnitelmia. Yhtiöt voitaisiin Paikallisvoima ry:n mukaan velvoittaa toimimaan näin jatkossakin, ilman erillisen lisämaksuaikaprosessin perustamista vain energialaskuille. Myös Suomen Perimistoimistojen Liitto katsoi, että nykyinen perintälainsäädäntö mahdollistaa maksuvaikeuksissa olevien kuluttajien ja yritysten taloudelliset maksujärjestelyt eikä erilliseen yksittäiseen tilapäislakiin ole aihetta. Suomen Perimistoimistojen Liitto huomautti lisäksi, että esitetyn kaltaisen lisämaksuajan kanssa ei todennäköisesti pystytä samanaikaisesti tarjoamaan nykyisen kaltaisia maksujärjestelyjä, jolloin nykyisen kaltaiset laskutuksen aikaiset maksuvaraan ja kuukausittaisiin erämaksuihin perustuvat maksusuunnitelmia eivät luultavasti olisi käytettävissä. Tämä voi Suomen Perimistoimistojen Liiton mukaan lisätä asiakkaiden ylivelkaantumisen riskiä, ja jopa riskiä sille, että asiakkaiden sähkösopimuksen katkaisun kriteerit täyttyisivät heti talven jälkeen. Ministeriö toteaa tältä osin, että ehdotetusta lisämaksuajan myöntämisvelvoitteesta on sovittu hallituksessa poliittisesti.

## 2 Hallinnollisten kustannusten ja luottotappioiden korvaaminen sähköyhtiöille

Sähköyhtiöt ja niitä edustavat järjestöt ovat katsoneet, että sähköhyvitysten maksatuksesta ja lisämaksuajan myöntämisestä aiheutuvat hallinnolliset lisäkustannukset sekä lisämaksuajan myöntämisestä aiheutuvat luottotappiot tulisi korvata sähköyhtiöille täysimääräisesti.

Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 102/2022 vp kohdassa 13 todennut, että hallituksen esityksessä sähköyhtiöille aiheutuvia hallinnollisia kustannuksia ei ehdoteta korvattavaksi. Esityksen säätämisjärjestysperusteluissa (s. 47) todetaan, että sähkön vähittäismyyjille aiheutuva tietojärjestelmien kehittämistarve on lähtökohtaisesti luonteeltaan tavanomainen seuraus niihin kohdistuvissa lainsäädännön muutostilanteissa. Perustuslakivaliokunnan mielestä sähköyhtiöille aiheutuvat hallinnolliset kustannukset eivät ole yhtiöiden kannalta sillä tavoin kohtuuttomia tai suhteellisuusvaatimuksen vastaisia, että perustuslain omaisuudensuojasäännöksestä olisi johdettavissa valtiolle velvollisuus korvata lain täytäntöönpanosta yhtiöille aiheutuvat välilliset kustannukset. Valiokunta on korostanut, ettei elinkeinotoimintaan kohdistuvan lainsäädännön yleisenä lähtökohtana voi olla, että kaikki lainsäädännön muutoksista aiheutuvat välilliset kustannukset olisi korvattava valtion varoista.

Perustuslakivaliokunnan mielestä sähköyhtiön maksaman sähköhyvityksen osalta kyse ei ole perustuslain 124 §:n mukaisesta julkisesta hallintotehtävästä, koska sähköhyvityksen maksaminen on liitetty osaksi sähköyhtiön ja sen asiakkaan normaaleja sopimuksen mukaisia maksatusjärjestelyjä. Lisäksi sähköhyvityksen maksaminen perustuu laissa täsmällisesti säädettyyn laskentakaavaan. Sähköyhtiöille ei siten jää harkintavaltaa sähköhyvityksen saajan tai sen suuruuden suhteen (PeVL 102/2022 vp kohta 16).

Ministeriö toteaa, että valtiolle ei synny korvausvelvollisuutta sähköyhtiöitä kohtaan sähköhyvitysten maksatuksesta ja lisämaksuajan myöntämisestä aiheutuvista hallinnollisista lisäkustannuksista sekä lisämaksuajan myöntämisestä aiheutuvista luottotappiosta.

## 3 Takautuvasti maksettavaa sähköhyvitystä koskevat näkökohdat

### 3.1 Sähköhyvityksen 2. erän määräytyminen

Useissa lausunnoissa (ELFI, Energiakaupungit, Energiateollisuus, Fortum, Helen, Kuluttajaliitto, Vaasan Sähkö) tuotiin esiin haasteet hyvityksen toisen erän määräytymisperusteissa. Toisaalta kritisoitiin toisen erän määräytymistavan ymmärrettävyyttä kuluttajille (marras-joulukuun kulutus, tammikuun hinta) ja toisaalta määräytymistavan vaatimia monimutkaisia tietojärjestelmiä ja näistä mahdollisesti aiheutuvia viiveitä hyvityksen maksamisen aikataulussa. Näissä lausunnoissa katsottiin, että hyvityksen toinen erä tuulisi määritellä tammikuun kulutuksen ja tammikuun hinnan perusteella.

Ministeriö katsoo, että käyttämällä tammikuun kulutusta ja tammikuun hintaa hyvityksen toisen erän määrittelyssä saavutettaisiin useita hyötyjä. Sähköyhtiöiltä vaadittavat tietojärjestelmämuutokset yksinkertaistuisivat, mikä toisaalta laskisi toimenpiteen kustannuksia ja toisaalta pienentäisi riskiä sähköhyvitysten maksatuksen lykkääntymisestä. Edelleen Fingrid Datahub Oy:n ei tarvitsisi toimittaa uusille vähittäismyyjille historiatietoa sähköyhtiötä vaihtaneiden asiakkaiden sähköenergian kulutuksesta. Koska nyt on jo helmikuu, ei tammikuun kulutuksen käyttäminen myöskään johtaisi epätoivottuihin kannusteisiin lisätä kulutusta.

Koska sähkönkulutus tammikuussa oli suurempi kuin marras-joulukuussa keskimäärin, vaikuttaisi tammikuun kulutuksen käyttö toisen erän kokonaiskustannukseen. Suomen sähkönkulutus marraskuussa oli 7062 gigawattituntia, joulukuussa 7698 gigawattituntia ja tammikuussa 7703 gigawattituntia. VATT:n Datahuoneen tietojen perusteella tukeen oikeutettujen asiakkaiden määrä kasvaa alle 1 % toisen erän osalta. Tällöin voidaan arvioida, että käyttämällä tammikuun kulutusta toisen erän

suuruus kasvaisi noin 5 % kuin jos se perustuisi marras-joulukuun kulutukseen. On kuitenkin huomattava, että hallituksen esityksessä toisen erän suuruutta arvioitiin käyttämällä kaikille toistaiseksi voimassa oleville sopimuksille kiinteää hintaa eikä pörssisidonnaisia sopimuksia huomioitu laskelmissa. Tammikuun pörssihinta toteutui huomattavasti matalammalla hinnalla kuin vielä tammikuun alussa oletettiin ja huomattavasti laskelmissa oletettua kiinteää hintaa alhaisemmalla tasolla. Näin ollen ministeriö katsoo, että laskelman epävarmuudet hinnan osalta huomioiden muutoksella ei ole merkittävää vaikutusta maksettavan hyvityksen kokonaismäärään.

Ministeriö ehdottaa tätä koskevia säännösmuutoksia 1. lakiesityksen 2–5 ja 7 §:ään.

3.2 Kuluttajat, joiden sähkönmyyntisopimusta ei ole yksilöity henkilötunnuksella

Hallituksen esityksen tavoitteena on kohdistaa sähköhyvitys kuluttajille. Kuluttajien erottelu vähittäismyyjän muista asiakkaista on lakiehdotuksessa tarkoitus toteuttaa kohdistamalla sähköhyvitykset asiakkaille, joiden asiakkuus on rekisteröity vähittäismyyjien asiakastietojärjestelmissä henkilötunnuksella. Tämä perustuu siihen, että sähkömarkkinalain 75 d §:n mukaan sähkökaupan markkinaprosesseissa käytetään tällä hetkellä henkilötunnusta henkilöiden yksilöimiseksi. Lähtökohtaisesti sähköhyvityksen maksatuksen kytkeminen henkilötunnukseen on automatisoiduksi suunnitellussa maksatusprosessissa luontainen ja perusteltu ratkaisu. Hallituksen esityksen antamisen jälkeen on kuitenkin ilmennyt, että järjestelmävastaavan kantaverkonhaltijan Fingrid Oyj:n ylläpitämässä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikössä (Fingrid Datahub Oy) on rekisteröity noin 27 000 sähkönkäyttöpaikkaa, joissa sähkönmyyntisopimus on kirjattu kuluttaja-asiakkaalle ilman henkilötunnusta. Pääsäännöstä poikkeava yksilöinti johtunee osaksi siitä, että kuluttajan henkilötunnusta ei ole saatu selvitettyä sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon palvelujen käyttöönoton yhteydessä vuosina 2019-2022, eikä asiakas ole tehnyt uutta sähkönmyyntisopimusta palvelujen käyttöönoton jälkeen. Edelleen ryhmään kuuluu kuluttajia, joilla ei ole suomalaista henkilötunnusta. Ministeriö katsoo, että yhdenvertaisuusperiaate edellyttää, että 1. lakiehdotuksen 3 §:n momentin säännöstä täydennetään siten, että myös tähän kuluttajaryhmään kuuluvat henkilöt voivat saada tai hakea erikseen sähköhyvitystä, johon he lain tarkoituksen mukaan olisivat oikeutettuja. Ministeriön näkemyksen mukaan tämän vuoksi hallituksen esityksessä ehdotettu sanamuoto synnyttäisi väliinputoajaryhmän, jota yhdenvertaisuusperiaate huomioon ottaen ei ole perusteita jättää lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Myös perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 102/2022 vp kohdassa 7 katsonut, että talousvaliokunnan on syytä täydentää sääntelyä kattamaan kaikki kuluttaja-asiakkaat.

Fingrid Datahub Oy on ilmoittanut ministeriölle, että mainituista 27.000 asiakkaasta noin 26.000 asiakkaan tiedot pystytään sähköhyvityksen maksatusta varten välittämään heidän vähittäismyyjilleen sähköisesti Fingrid Datahub Oy:stä. Muiden asiakkaiden osalta maksatus on hoidettava manuaalisesti.

Ministeriö ehdottaa tätä koskevaa säännösmuutosta 1. lakiesityksen 3 §:ään. Ensisijaisesti näissäkin tapauksissa sähkön vähittäismyyjä maksaisi sähköhyvityksen kuluttajalle sähköenergialaskun hyvityksenä. Mikäli sähköhyvitystä ei olisi maksettu sähkölaskun hyvityksenä, tulisi kuluttajan toimia lakiehdotuksen 6 §:ssä säädetyn menettelyn mukaisesti.

3.3 Väliinputoavien sähkönmyyntisopimusten lisääminen sähköhyvityksen piiriin

Hallituksen esityksen antamisen jälkeen ilmenneenä yhdenvertaisuuskysymyksenä ministeriö haluaa nostaa esiin ryhmän sopimustyyppejä, joissa sähkönmyyntisopimuksen hinta on sidottu sähköpörssin hintaan tai muulla tavoin muuttuvaan sähköenergian hintaan, mutta jotka eivät täytä lakiehdotuksen 2 §:n 4 kohdan dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen määritelmää eivätkä myöskään lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 2 kohdassa yksilöityjä sopimustyyppejä. Uudentyyppisiä sähkönmyyntisopimuksia, joita solmineet loppukäyttäjät saattaisivat jäädä tämän vuoksi sähköhyvityksen saajina väliinputoajiksi, voivat olla esimerkiksi sähköpörssin vuorokauden tai viikon keskihintaan sidotut sähkönmyyntisopimukset sekä sähkönmyyntisopimukset, joissa lopullinen hinta muodostuu sähköenergian hinnan perusosasta ja muuttuvasta osasta. Jälkimmäisissä sopimuksissa muuttuva osa riippuu siitä, käyttääkö asiakas sähköä matalan vai korkean hintahetken aikana. Tällöin muuttuva osa voi joko nostaa tai laskea perusosan hintaa. Dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen määritelmänä puolestaan on käytetty lakiehdotuksessa direktiivin (EU) 2019/944 määritelmää, joka on osoittautunut sisällöltään tulkinnanvaraiseksi ja siten soveltamisalaltaan mahdollisesti suppeammaksi kuin se sähkönmyyntisopimusten ryhmä, johon sähköhyvitys lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöksellä on ollut tarkoitus kohdistaa. Mainitut uudentyyppiset sähkönmyyntisopimukset eivät myöskään täyttäisi momentin 2 kohdassa säädettyä kriteeriä kiinteään hintaan perustuvasta aikajaotuksesta.

Ministeriön näkemyksen mukaan 1. lakiehdotuksen 3 §:n 1 momentin 2 ja 3 kohdassa ehdotetut sanamuodot synnyttäisivät siten väliinputoajaryhmiä, joita yhdenvertaisuusperiaate huomioon ottaen ei

ole perusteita jättää lain soveltamisalan ulkopuolelle. Ministeriö ehdottaa, että 1. lakiehdotuksen 3 §:n säännöstä täydennetään siten, ettei säännös sulje pois lain soveltamisalasta sellaisia sähköpörssin hintaan sidottuja sopimustyyppejä, jotka eivät täytä dynaamisen hinnan sähköntoimitussopimuksen määritelmää tai muita muuttuvaan sähköenergian hintaan perustuvia sopimustyyppejä, jotka sopimusehtojensa vuoksi eivät täytä myöskään 3 §:n 1 momentin 2 kohdan kriteereitä vaikka sopimusehtojen mukainen sähköenergian painotettu verollinen keskihinta ylittäisikin 10 senttiä kilowattitunnilta.

Ministeriö ehdottaa tätä koskevaa säännösmuutosta 1. lakiesityksen 3 §:ään.

3.4 Vähittäismyyjille maksettavat korvaukset sähköhyvityksistä ja niiden maksatus

Useissa asiantuntijalausunnoissa on pidetty tärkeänä, että Valtiokonttori maksaa sähköyhtiöille korvaukset näiden maksamista sähköhyvityksistä viipymättä (Energiateollisuus, Vaasan Sähkö). Lausunnoissa on myös tehty ehdotuksia korvaushakemusten jättämisaikataulun lykkäämisestä (Energiateollisuus, Helen, Vaasan Sähkö). Valtiokonttori on hallituksen esityksen antamisen jälkeen sähköyhtiöille pidetyn webinaarin palautteen perusteella lähettänyt ministeriölle sähköpostin, jossa Valtiokonttori on myös ehdottanut sähköyhtiöiden korvaushakemusten jättämisaikataulun lykkäämistä sekä ehdottanut, että korvaushakemuksiin saisi sisällyttää vain sellaisia sähköhyvityksiä, joihin liittyvät laskut on lähetetty loppukäyttäjille ennen hakemuksen jättämistä.

Valtiokonttori on katsonut, että sillä tulisi olla oikeus saada korvausten maksatuksen sekä niiden oikeellisuuden varmentamisen kannalta välttämättömät tiedot sähköyhtiöiltä maksutta.

Ministeriö ehdottaa edellä mainittuja säännösmuutoksia 1. lakiesityksen 8 §:ään.

3.5 Muut 1. lakiehdotusta koskevat muutosehdotukset

Energiateollisuus on ehdottanut, että sähköhyvitys voitaisiin maksaa maksuosoituksella sellaiselle asiakkaalle, joka ei ole enää sähköyhtiön asiakas eikä sähköhyvitystä voida maksaa hänelle sähkölaskun hyvityksenä. Ministeriö ehdottaa tätä koskevaa säännösmuutosta 1. lakiesityksen 5 §:ään.

Suomen Perimistoimistojen Liitto on ehdottanut, että jos sähköhyvitystä ei pystytä kohdistamaan kahteen seuraavaan laskuun ja/tai aikaisempiin laskuihin, se voi jäädä odottamaan vielä seuraavia laskuja, joihin loppuosa voidaan kohdistaa. Laista pitäisi selvitä, milloin hyvitystä tulisi palauttaa asiakkaan tilille tämän pyynnöstä. Liiton mukaan tämä on tärkeää, koska muutoin asiakkaat tulevat esittämään monia erilaisia vaatimuksia ja tulkintoja asiasta ja käytännöt tulevat poikkeamaan eri yhtiöissä. Ministeriö ehdottaa tätä koskevaa säännösmuutosta 1. lakiesityksen 5 §:ään.

Suomen Perimistoimistojen Liitto on katsonut, että asiakkaat tulevat myös sekä laskutus- että perintävaiheessa riitauttamaan velkaansa sillä perusteella, että asiakkaat katsovat velkomuksen olevan aiheeton vetoamalla virheelliseen/puutteelliseen sähköhyvitykseen. Laissa tulisi olla säännös siitä, että vaikka loppukäyttäjä olisi vaatinut sähköhyvitykseen liittyvän virheen korjausta, se ei estä perimästä sähkölaskuja normaalisti. Liiton mukaan sääntelyn selkeyden vuoksi tulee täsmentää, että asiakkaan tulisi maksaa lasku, vaikka hän olisi esittänyt sen osaa koskevan ja myöhemmin ratkaistavan hyvitysväitteen. Vaikka siis hyvitys tulee lain mukaan tehtäväksi laskuille, se ei Liiton mukaan tarkoita, että itse lasku voisi olla riidanalainen sähköhyvityksen käsittelystä riippuen. Ministeriö ehdottaa tätä koskevaa säännösmuutosta 1. lakiesityksen 6 §:ään. Ministeriö katsoo kuitenkin, että tämä lisäys ei estä asiakasta tekemästä ko. sähköenergialaskua koskevaa 2. lakiehdotuksen mukaista pyyntöä lisämaksuajasta, jos lisämaksuajan edellytykset täyttyvät 2. lakiehdotuksen mukaisesti, eikä sopimasta normaalikäytännön mukaisesta maksuaikajärjestelystä vähittäismyyjän tai perintää hoitavan perintätoimiston kanssa.

**4 Sähkölaskujen lisämaksuaikaa koskevat näkökohdat**

4.1 Jakeluverkkoon liittyneille yrityksille myönnettävä lisämaksuaika

Useissa lausunnoissa (Energiateollisuus ry, Energiakaupungit ry, Helen Oy, Suomen Perimistoimistojen Liitto, Vaasan Sähkö Oy) tuotiin esiin se, että maksuaikojen pidennystä on mahdollista käyttää halpana ja vakuudettomana luottona sähköyhtiöltä asiakkaalle. Tämän nähtiin voivan johtaa etenkin jo valmiiksi maksuvaikeuksissa olevien asiakkaiden kohdalla mahdollisiin ennakoimattomiin luottotappioihin. Helen Oy esitti lausunnossaan, että ehdotetun maksuaikojen pidennyksen soveltamisalaa tulisi rajata yritysasiakkaiden osalta sähkömarkkinalain 67 §:n toimitusvelvollisuuden mukaisesti. Näin vältettäisiin riski siitä, että suuret sähkönkäyttäjät käyttäisivät maksuajanpidennystä rahoitusinstrumenttina.

Ministeriö ehdottaa kyseisen riskin minimoimiseksi 2. lakiehdotuksen 3 §:n 1 momenttiin muutosta, jonka mukaan lisämaksuaikaan olisivat oikeutettuja ne sähkön vähittäismyyjien asiakkaana olevat elinkeinonharjoittajat, joiden vuotuinen sähkönkulutus on ollut vuonna 2022 enintään 100 000 kilowattituntia. Rajaus koskisi elinkeinonharjoittajan kutakin sähkönkäyttöpaikkaa erikseen. Sähkönkulutukseen perustuva soveltamisalan määritelmä rajaisi lisämaksuajan ulkopuolelle suuret sähkönkäyttäjät, mikä pienentäisi vähittäismyyjien luottotappioriskiä. Rajaus olisi linjassa sähkömarkkinalain 67 §:n kanssa, ottamatta kuitenkaan huomioon 67 §:n mukaista vaihtoehtoista toimitusvelvollisuuden määräytymiskriteeriä, käyttöpaikan enintään 3 x 63 ampeerin pääsulakkeita. Jälkimmäistä rajausta pidetään tässä yhteydessä tarpeettomana ja elinkeinonharjoittajia osittain sattumanvaraisesti tuen ulkopuolelle rajaavana kriteerinä.

4.2 Muut 2. lakiehdotusta koskevat muutosehdotukset

Helen Oy nosti lausunnossaan esiin erilaisten laskutussyklien aiheuttaman hankaluuden esitetyn lisämaksuajan käytännön toteutukselle, ja esitti lakiehdotukseen määritelmämuutosta, jonka mukaan lisämaksuaikaa myönnettäisiin esimerkiksi toukokuun loppuun mennessä tehdyille laskuille. Ministeriö tunnistaa laskutussykleihin liittyvän käytännön ongelman. Toisaalta lakiehdotuksen mukainen rajaus 1.1.-30.4.2023 välisen ajan sähkönkulutuksesta aiheutuneisiin laskuihin voi käytännössä tarkoittaa, että lisämaksuajan myöntämisvelvoite kohdistuisi vain osaan pidemmän laskutussyklin mukaisesta laskusta, jossa laskutettaisiin esimerkiksi 1.4.-30.6.2023 välisen ajan sähkön kulutusta. Toisaalta Helen Oy:n esittämä toukokuun loppuun mennessä tehtyihin laskuihin perustuva määritelmä voisi käytännössä tarkoittaa, että esimerkiksi kolmen kuukauden, 1.3.-31.5.2023 sähkönkulutukseen perustuvalla laskutussyklillä olevat asiakkaat eivät käytännössä saisi lisämaksuaikaa maaliskuun tai huhtikuun kulutukseen perustuville laskuille, mikä muuttaisi merkittävästi alkuperäisen lakiehdotuksen mukaista esitystä. Lisäksi ministeriö toteaa tältä osin, että kyseiset parametrit on sovittu hallituksessa poliittisesti.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto huomautti lausunnossaan, että ehdotetun lisämaksuajan tulisi soveltua myös tilanteessa, jossa sähköyhtiö on siirtänyt sähkölaskusaatavansa toiselle yhtiölle tai jossa sähköyhtiön laskutus ja perintä on ulkoistettu näitä tehtäviä hoitavalle yhtiölle. Ministeriö ehdottaa tätä koskevaa säännösmuutosta 2. lakiesityksen 4 ja 5 §:ään. Lisäksi ministeriö huomauttaa, että ehdotettu lisämaksuaika ei soveltuisi jo erääntyneisiin laskuihin, jolloin lisämaksuajan myöntämisvelvollisuuden ei olisi peruteltua soveltua laskujen perintää hoitaviin tahoihin.

Suomen Perimistoimistojen Liitto arvioi, että sähköyhtiöiden laskutusjärjestelmät tuskin mahdollistavat sähköenergialaskun erottamista muusta yhteislaskusta ja mahdollisista lisäpalvelulaskuista. Asiakkaan pyytäessä lisämaksuaikaa, tämä voisi Suomen Perimistoimistojen Liiton mukaan tarkoittaa sitä, että myöskään muuta osaa laskusta ei voisi vaatia maksettavaksi. Ministeriö viittaa tältä osin hallituksen esityksen s. 35 esitettyyn perusteluun, jonka mukaan sähkönjakelun rajaaminen ehdotetun lisämaksuajan ulkopuolelle myös sähköenergian myynnin ja sähkönjakelun yhteislaskutuksessa turvaisi asiakkaiden tasapuolisen kohtelun riippumatta siitä, maksavatko nämä sähköenergian myynnistä ja sähkönjakelusta samalla vai erillisillä laskuilla.

Suomen Perimistoimistojen Liitto esitti lisäksi, että sähköyhtiöille aiheutuvien taloudellisten vaikutusten pienentämiseksi ehdotetut maksuajat tulisi puolittaa, kun eräpäivän siirron kohteena oleva pääomamäärä on kaksinkertaistunut. Tältä osin ministeriö toteaa, että kyseiset parametrit on sovittu hallituksessa poliittisesti.

Lausunnoissa tuotiin esiin myös asiakkaiden velkaantumisen näkökulma. Eräissä lausunnoissa (Energiateollisuus ry, Suomen Perimistoimistojen Liitto) huomautettiin, että asiakkaiden taloudenhallinnassa on eroja, ja lisämaksuajasta voi aiheutua asiakkaalle yllättävä velkataakka. Energiateollisuus ry:n mukaan olisi toivottavaa, että asiakkaita kannustettaisiin käyttämään lisämaksuaikaa vain todella harkiten ja todelliseen tarpeeseen. Ministeriö katsoo, että kyseistä ohjausta ei ole mahdollista tehdä ehdotetun lain tasolla.

Suomen Yrittäjät ry esitti, että tulisi selvittää, voiko EU:n maksuviivästysdirektiivi joustaa niin, että lakiehdotuksen mukainen yrityksille myönnettävä maksuaika voisi olla yli 60 vuorokautta. Ministeriö huomauttaa, että direktiivi on Suomea sitovaa sääntelyä, eikä siitä voida poiketa velkojan vahingoksi.

Vaasan Sähkö Oy esitti lausunnossaan, että sähkönvähittäismyyjän maksuvalmiuden turvaamiseksi säädettäväksi esitetty valtiontakaus ei välttämättä varmista sitä, että vähittäismyyjä todella saa maksuaikojen pidennyksestä johtuvan kassavirtavajeensa kattamiseen tarvittavan luoton rahoituslaitokselta. Vaasan Sähkö Oy:n esittämä riski tunnistetaan, mutta valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan se on suhteellisen pieni. Riskiä vähentää valtiovarainministeriön mukaan lainojen lyhyt maturiteetti ja sähkömarkkinoiden tasaantuminen viime syksystä. Taustaselvitysten mukaan rahoitusta

olisi saatavilla valtion 90 %:n takauksella. Markkinoiden yleistilannetta tukevat myös valtion ja kuntien syksyllä 2022 julkaisemat laina- ja takausohjelmat energiayhtiöille.

Valtiovarainministeriö arvioi lisäksi, että myönnettyjen maksuaikojen ja niiden perusteella myönnettyjen takausten määrä saattaa jäädä hyvinkin alhaiseksi, mikäli talvi jatkuu leutona.

Vaasan Sähkö Oy esitti lisäksi, että rahoituslaitoksen mahdollisuus luotottaa vähittäismyyjää riippuu vähittäismyyjän taseasemasta, yksittäisten rahoittajien tämän hetken rahoitusosuudesta (luottoriskistä) sekä rahoittajien energiayhtiöille soveltamista luototuskriteereistä. Tilanne voi Vaasan Sähkö Oy:n mukaan johtaa siihen, että nykyisten lainojen kovenantit ylittyvät, jolloin vähittäismyyjän toimintaedellytykset vaarantuvat. Siten myös vähittäismyyjän asiakkaiden sähkönsaanti voisi nopeasti keskeytyä. Valtiovarainministeriö huomauttaa, että niin takauksen kuin myös rahoituksen myöntämisessä täytyy voida käyttää harkintaa, joka varmistaa, että likviditeetti tulee käytetyksi lain määrittämään tarkoitukseen, ja että valtiontakausjärjestelyllä ei ylläpidetä markkinoilla toimijoita, jotka muista kuin maksuaikapidennyksistä johtuvista syistä olisivat ilmeisen maksukyvyttömiä.

Valtiokonttori kiinnitti lausunnossaan huomiota siihen, että ehdotetulla lailla Valtiokonttorille asetetaan huomattava selvittämisvastuu muun muassa asiakkaille myönnettävistä maksuaikapidennyksistä sähköyhtiölle aiheutuvan maksuvalmiustarpeen arvioimisesta. Laaja selvittämisvastuu edellyttää väistämättä lisäresursseja Valtiokonttorille. Valtiovarainministeriö katsoo, että selvittämisvastuu perustuu sähköyhtiön toimittamaan omaan arvioon maksuaikapidennysten aiheuttaman likviditeettivajeen osalta (jota lähtökohtaisesti voitaisiin pitää luotettavana) ja Valtiokonttorin vastuu rajautuu vain tämän arvion oikeellisuuden arviointiin. Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, että kyseistä Valtiokonttorilta odotettavaa arviointia tuetaan ehdotetun lain nojalla annettavaksi esitettävän valtioneuvoston asetuksen 3 §:ään lisättävillä määrittelyillä toimitettavista tiedoista.

## 5 Kysymys korkeaan hintaan tehdyistä määräaikaisista sähkönmyyntisopimuksista

Talousvaliokunta on lisäksi esittänyt erikseen kysymyksen, mitä on tehtävissä korkeiden sähkönhintojen aikana tehtyjen määräaikaisten sopimusten piirissä olevien kuluttajien aseman helpottamiseksi.

Elinkeinoministeri on pyytänyt helmikuun alussa ministeriön energiaosastoa selvittämään samaa kysymystä. Asian selvittäminen on vasta alkamassa, joten ministeriöllä ei ole kysymykseen valmiita vastauksia. Seuraavassa pyritään kuitenkin avaamaan kysymykseen liittyviä näkökulmia tämän hetkisen tiedon valossa.

Tällä hetkellä tiedetään, että kysymyksessä on erittäin suuren mittaluokan ongelma. VATT:n Datahuoneen keräämän hinta-aineiston perusteella joulukuussa 2022 on ollut yli 20 snt/kWh:n määräaikaisia sähkönmyyntisopimuksia noin 420 000 eli noin 13 % kaikista sähkönmyyntisopimuksista. Näistä yli 30 snt/kWh sopimuksia on ollut noin 295 000 (ks. kuva).

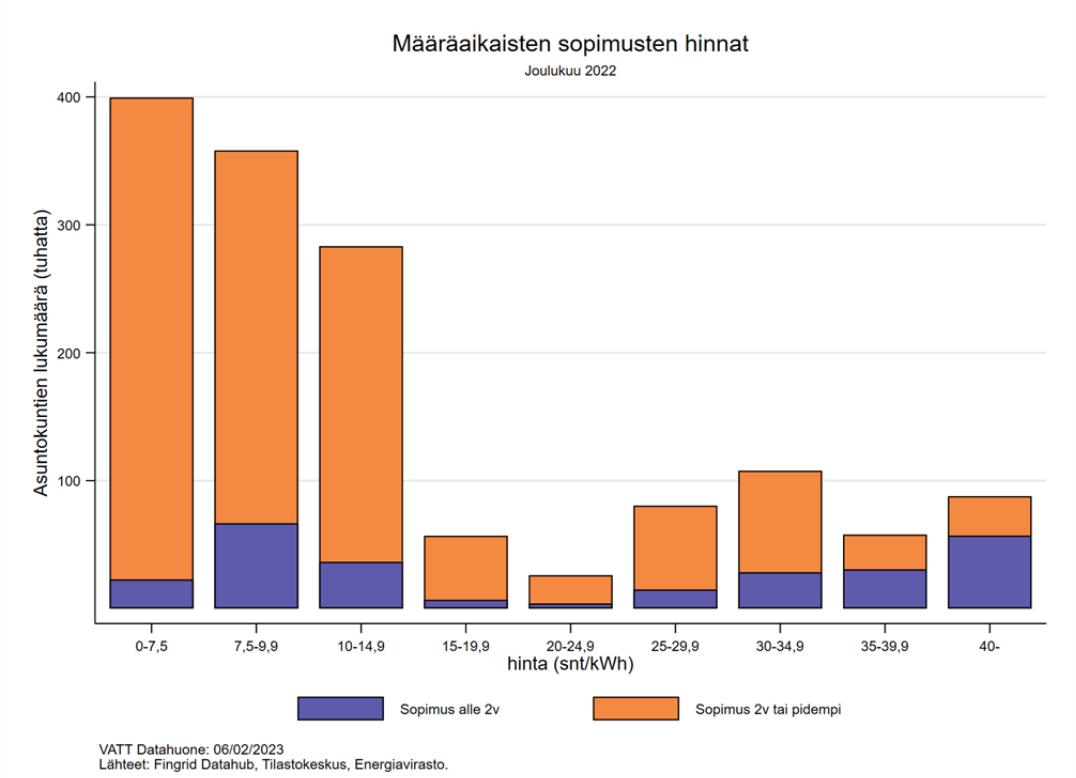


Määräaikaisen sopimuksen osapuolet sitoutuvat sopimuksen ehtoihin määräajaksi. Sähkömarkkinalain 92 §:n mukaan kuitenkin jos kuluttajan kanssa on tehty määräaikainen sähkönmyyntisopimus kahta vuotta pitemmäksi ajaksi, kuluttaja saa kahden vuoden kuluttua irtisanoa sopimuksen samalla tavalla kuin toistaiseksi voimassa olevan sopimuksen.

Keinoja, joita voidaan käyttää korkeahintaisiin määräaikaisiin sopimuksiin sitoutuneiden kuluttaja-asiakkaiden tilanteen helpottamiseksi, voisivat olla ainakin seuraavat keinot:

*1. Voimassa oleviin sopimuksiin perustuvat mahdollisuudet irtaantua sopimuksesta mahdollisine vaikutuksineen*

Kuluttajien sähkönmyyntisopimuksiin sovelletaan kuluttaja-asiamiehen ja Energiateollisuuden neuvottelemia yleisiä sähkönmyyntiehtoja (SME 2014). Tietyissä tilanteissa (SME 2014 10.2.2-10.2.5 mukaiset tilanteet) irtisanominen sopimuskauden aikana on kuitenkin mahdollista. Jos sopimus irtisanotaan näiden kohtien perusteella, kyseessä ei ole sopimusrikkomus eikä irtisanomisesta voi periä sopimussakkoa. SME 2014 10.3 -kohdan sanamuodon mukaan jos määräaikainen myyntisopimus muuten kuin kohdissa 10.2.1—10.2.5 mainituissa tilanteissa päättyy käyttäjästä johtuvasta syystä ennen määräaikaa, on myyjällä oikeus periä käyttäjältä kohtuullinen sopimussakko, jos siitä ja sen määrästä on yksilöllisessä myyntisopimuksessa erikseen sovittu. Sopimussakosta on oletettavasti pääsääntöisesti sovittu määräaikaisissa sopimuksissa. Tällä hetkellä ei ole kattavaa tietoa siitä, minkälaisia sopimussakkoja sopimuksiin on sisällytetty. On myös epäselvää, miten kyseistä sopimusehtoa on sovellettava tilanteessa, jossa erillistä sopimusta sopimussakosta ei ole tehty.

Määräaikaisten sopimusten ehtojen mukaisia irtisanomis- tai purkuehtoja tulisi selvittää sähköyhtiökohtaisesti. Samoin tulisi selvittää, mitä SME 2014 ehdot tältä osin tarkoittavat, jos erillistä sopimusta sopimussakosta ei ole. Tätä kysymystä voisi selvittää myös kuluttaja-asiamies omien toimivaltuuksiensa puitteissa.

*2. Kuluttajansuojalain 4 luvun 1 §:n soveltamismahdollisuudet*

Toisena mahdollisuutena voisi olla selvittää, onko mainittujen sopimusehtojen sovitteleminen mahdollista kuluttajansuojalain 4 luvun 1 §:n nojalla. Kyseinen säännös kuuluu seuraavasti:

Jos tässä laissa tarkoitetun sopimuksen ehto on kuluttajan kannalta kohtuuton tai sen soveltaminen johtaisi kohtuuttomuuteen, ehtoa voidaan sovitella, jollei 2 §:stä muuta johdu, tai se voidaan jättää huomioon ottamatta. Sopimuksen ehtona pidetään myös vastikkeen määrää koskevaa sitoumusta. Kohtuuttomuutta arvioitaessa otetaan huomioon sopimuksen koko sisältö, osapuolten asema, sopimusta tehtäessä vallinneet olot ja, jollei 2 §:stä muuta johdu, olojen muuttuminen sekä muut seikat.

Jos 1 momentissa tarkoitettu ehto on sellainen, että sopimuksen jääminen voimaan muilta osin muuttumattomana ei ole ehdon sovittelun vuoksi kohtuullista, sopimusta voidaan, jollei 2 §:stä muuta johdu, sovitella muiltakin osin tai se voidaan määrätä raukeamaan.

Kuluttaja-asiamies voisi selvittää tätä kysymystä ja mahdollisuuksien mukaan myös ryhtyä toimenpiteisiin omien toimivaltuuksiensa puitteissa.

*3. Korkeisiin hintoihin sitoutuneiden kuluttajien tukeminen sopimushinnan ja säännellyn hinnan erotuksella*

Säännellyt vähittäismarkkinahinnat ovat lähtökohtaisesti sähkömarkkinadirektiivin (2019/944) 5 artiklan vastaisia. Neuvoston asetuksen korkeisiin energianhintoihin liittyvistä hätätoimenpiteistä (2022/1854) 13 artikla mahdollistaa, että toimitusten (eli myynnin) hinnat voivat alittaa kustannukset väliaikaisesti. Asetus on voimassa vuoden 2023 loppuun. Edellytyksenä, että toimenpide kattaa rajallisen määrän kulutusta ja säilyttää kannustimen kysynnän vähentämiseen, toimittajien välillä ei esiinny syrjintää, toimittajat saavat korvauksen kustannusten alittamisesta ja kaikki toimittajat saavat tehdä tarjouksia samoin perustein. Periaatteessa olisi mahdollista selvittää, voidaanko neuvoston asetuksen 13 artiklan mukaista tukea maksaa tällaisille sopimuksille.

Neuvoston asetuksen 13 artikla edellyttää kuitenkin, että toimenpiteen kustannukset olisi kompensoitava vähittäismyyjille. Myyjät ovat suojanneet määräaikaiset sopimukset sähköjohdannaisilla, jotka menettävät arvonsa. Valtion olisi korvattava tappiot. Johdannaismarkkinoiden likviditeetti pienenisi edelleen, koska valtion tuki olisi hintasuojaus. Valtiolle toimenpiteestä aiheutuvista kustannuksista ei ole tehty toistaiseksi arviota. Sopimusten suuren määrän vuoksi toimenpiteen kustannusvaikutus olisi todennäköisesti useita satoja miljoonia euroja.

Neuvoston asetuksen soveltamisen ongelmana olisi myös, että järjestelmän tulisi säilyttää kannustin kysynnän vähentämiseen ja että kaikki toimittajat saavat tehdä tarjouksia samoin perustein.

Kustannusten kompensointi olisi valtiontukea ja edellyttäisi siten valtiontukinotifikaatiota komissiolle.

Edellä kuvattujen edellytysten täyttymistä tulisi selvittää ennen järjestelmän käyttöön ottamista.

*4. Mahdollinen kertaluonteinen ”armahduslaki”*

Mahdollisena toimena voisi selvittää kertaluonteista ”armahduslakia”, jolla valtio eräällä tavalla ostaisi asiakkaat irti määräaikaisista sopimuksistaan sopimuksen mukaista sopimussakkoa vastaan. Sopimusten suuren määrän vuoksi tämä olisi toteutettava kuitenkin jollain tapaa säännellyn menettelyn mukaisesti.

Tällaiseen ”armahduslakiinkin” liittyisi perusoikeussuojaan liittyviä haasteita. Lainsäädännöllä puututtaisiin voimassa oleviin määräaikaisiin sopimuksiin. Perustuslakivaliokunnan lausuntokäytännössä sopimussuhteen kannalta olennaisia oikeuksia ja velvollisuuksia sääntelevän lainsäädännön pysyvyyden on katsottu kuuluvan perusteltujen odotusten suojaan. Kuten kohdassa 3 tässäkin tapauksessa olisi ratkaistava kysymys kuvatun järjestelyn kustannusten kompensoimisesta vähittäismyyjille. Valtiolle toimenpiteestä aiheutuvista kustannuksista ei ole tehty toistaiseksi arviota. Sopimusten suuren määrän vuoksi toimenpiteen kustannusvaikutus olisi todennäköisesti ainakin useita satoja miljoonia euroja.

Tässäkin tapauksessa olisi selvitettävä myös suhde EU-lainsäädäntöön. Saattaa kuitenkin olla, että tässä tapauksessa kansallinen liikkumavara olisi suurempi kuin kohdan 3 tapauksessa, koska kysymyksessä ei olisi jatkuvaluonteinen tai määräajan kestävä sääntelyratkaisu kohdan 3 tapaan.

Kustannusten kompensointi olisi valtiontukea ja edellyttäisi siten valtiontukinotifikaatiota komissiolle.

Edellä kuvattujen edellytysten täyttymistä tulisi selvittää ennen sääntelyn käyttöön ottamista.

Edellä tässä luvussa kuvatut vaihtoehdot ovat erityisesti 3 ja 4 kohdan osalta täysin alustavaa pohdintaa. Ministeriö ei ole arvioinut vaihtoehtojen oikeudellista toteutettavuutta eikä ministeriöllä ole myöskään arviota, mitä 3 ja 4 kohdan kustannusvaikutukset valtiolle tulisivat olemaan.

Osastopäällikkö, ylijohtaja Riku Huttunen

Hallitusneuvos Arto Rajala

Liitteet Lakiehdotuksiin asiantuntijalausuntojen perusteella ehdotettavat muutokset

Jakelu Eduskunnan talousvaliokunta

Tiedoksi

## LIITE

## Lakiehdotuksiin asiantuntijalausuntojen perusteella ehdotettavat muutokset

# 1.

# Laki

**takautuvasti maksettavasta väliaikaisesta sähköhyvityksestä**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

*Lain soveltamisala ja tarkoitus*

Tässä laissa säädetään takautuvasti maksettavasta sähköhyvityksestä, jolla tuetaan lain soveltamisalaan kuuluvia loppukäyttäjiä sähköenergian hinnan noususta johtuvien kohonneiden kustannusten vuoksi.

2 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:
1) *loppukäyttäjällä* sähköyhtiön asiakasta, joka ostaa sähköenergiaa pääasiassa omaan käyttöönsä;
2) *sähköyhtiöllä* elinkeinonharjoittajaa, joka harjoittaa sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 12 kohdassa tarkoitettua sähkön vähittäismyyntiä;
3) *sähkönmyyntisopimuksella* sähköyhtiön ja loppukäyttäjän välistä sopimusta sähköenergian toimituksesta loppukäyttäjälle;
4) *dynaamise**nsti** hinn**an**~~oitellulla~~ sähköntoimitussopimuksella* sähköyhtiön ja loppukäyttäjän välistä sähkönmyyntisopimusta, joka seuraa spot-markkinoiden, vuorokausimarkkinat ja päivän sisäiset markkinat mukaan lukien, hintavaihteluja aikaväleillä, jotka vastaavat vähintään markkinoiden selvitysaikavälejä;
5) *sähköenergialaskulla **ja laskutetulla sähköenergialla*** loppukäyttäjän sähkölaskun sitä osaa, joka sisältää sähköenergian toimituksen ja siihen liittyvät kiinteät maksut **arvonlisäveroineen**.

3 §

*Soveltamisala*

Loppukäyttäjä, jolle sähköyhtiö toimittaa sähköenergiaa välittömästi jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta ja jonka sähkönmyyntisopimus on yksilöity henkilötunnuksella, on oikeutettu sähköhyvitykseen. **Loppukäyttäjän ollessa kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettu kuluttaja, hän on oikeutettu sähköhyvitykseen myös siinä tapauksessa, että hänen sähkönmyyntisopimustaan ei ole yksilöity henkilötunnuksella.** Sähköhyvityksen maksamisen edellytyksenä on, että tarkastelukuukauden aikana:
1) loppukäyttäjän kiinteähintaisen sähkönmyyntisopimuksen **arvonlisä**verollinen kokonaishinta ylittää 10 senttiä kilowattitunnilta;
2) ~~loppukäyttäjän sähkönmyyntisopimuksen kulutuksella painotettu verollinen keskihinta ylittää 10 senttiä kilowattitunnilta, jos sähkönmyyntisopimuksessa on sovittu vähintään kaksi eri kiinteää **sähköenergian** hintaa käsittävästä aikajaotuksesta; tai~~
~~3)~~ loppukäyttäjällä on dynaamise**nsti** hinn**an**~~oiteltu~~ sähköntoimitussopimus; **tai**
**3) loppukäyttäjän muun kuin 1 tai 2 kohdassa tarkoitetun sähkönmyyntisopimuksen kulutuksella painotettu arvonlisäverollinen keskihinta ylittää 10 senttiä kilowattitunnilta**.
Loppukäyttäjä, johon on kohdistettu Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia talouspakotteita, ei ole oikeutettu sähköhyvitykseen.
Sähköhyvitys maksetaan tuloverolain (1535/1992) 127 g §:ssä tarkoitetun sähköenergialaskujen perusteella myönnettävän kotitalousvähennyksen tai väliaikaisesta sähkötuesta annetussa laissa (1152/2022) tarkoitetun sähkötuen lisäksi. Mainitut tuet eivät vaikuta sähköhyvityksen määrään eivätkä sen maksamiseen.

4 §

*Sähköhyvityksen määrä*

Sähköhyvitys maksetaan **laskennallisesti** neljää ~~kalenteri~~kuukautta vastaavalta ajalta loppukäyttäjän kullekin käyttöpaikalle käyttöpaikan vuoden 2022 marras- ja joulukuun **ja vuoden 2023 tammikuun** aikana toteutuneen sähköenergian kulutuksen perusteella. Sähköhyvitys maksetaan kahdessa erässä. Ensimmäisessä erässä otetaan huomioon

vuoden 2022 marras- ja joulukuun asiakaskohtainen sähköenergian hinta **ja kulutus.** ~~ja t~~**T**oisessa erässä otetaan huomioon **kahdesti** vuoden 2023 tammikuun sähköenergian hinta **ja kulutus**.

Sähköhyvityksen määrä on 50 prosenttia omavastuuosuuden ylittävältä osalta, kuitenkin enintään 700 euroa kuukaudessa. Omavastuuosuus on 90 euroa kuukaudessa.

Sähköhyvityksen määrä lasketaan seuraavasti:

*Erä 1:* (marraskuun kulutu**ksen**~~sta~~ **perusteella laskutettu** ~~koskeva~~ sähköenergia~~lasku~~ – omavastuuosuus) * 0,5 + (joulukuun kulutu**ksen**~~sta~~ **perusteella laskutettu** ~~koskeva~~ sähköenergia~~lasku~~ – omavastuuosuus) * 0,5.

*Erä 2:* **2 *** (~~marras~~**tammi**kuun kulutu**ksen**~~s~~ **perusteella laskutettu** sähköenergia~~* tammikuun hinta~~ – omavastuuosuus) * 0,5~~+ (joulukuun kulutus * tammikuun hinta – omavastuuosuus) * 0,5~~.

~~Toisen erän laskennassa käytettävä tammikuun hinta on dynaamisesti hinnoitellun sähköntoimitussopimuksen osalta vuorokausimarkkinan Suomen aluehinnan verollinen vuoden 2023 tammikuun kuukausikeskihinta lisättynä sähkönmyyntisopimuksen mukaisilla sähköyhtiön maksuilla. Muiden sopimustyyppien osalta tammikuun hintana käytetään vuoden 2023 tammikuun kulutuksella painotettua verollista keskihintaa.~~

Sähköhyvitystä ei makseta niiltä kuukausilta, joilta sen määrä olisi pienempi kuin viisi euroa.

5 §

*Sähköhyvityksen maksaminen sähköenergialaskun hyvityksenä*

Sähköyhtiö maksaa sähköhyvityksen asiakkaanaan olevalle sähköhyvitykseen oikeutetulle loppukäyttäjälle sähköenergialaskun hyvityksenä kahdessa erässä. Edellä 4 §:ssä tarkoitettua ensimmäistä erää koskeva sähköhyvitys tulee tehdä viimeistään vuoden 2023 huhtikuussa erääntyvässä sähköenergialaskussa tai, jos loppukäyttäjälle ei toimiteta vuoden 2023 huhtikuussa erääntyvää sähköenergialaskua, ensimmäisessä huhtikuun jälkeen erääntyvässä sähköenergialaskussa. Toista erää koskeva sähköhyvitys tulee tehdä tätä laskua seuraavassa sähköenergialaskussa. **Jos sähköhyvitys on suurempi kuin sähköenergialaskun laskutettava summa, siirtyy hyvittämättä jäänyt sähköhyvityksen osuus tehtäväksi seuraavassa sähköenergialaskussa.** Sähköhyvitys tulee eritellä sähköenergialaskussa.

Jos loppukäyttäjä on vaihtanut sähköyhtiötä ensimmäiseen **tai toiseen** erään kuuluvien tarkastelukuukausien aikana, vastaavat sekä loppukäyttäjän vanha että uusi sähköyhtiö sähköhyvityksen maksamisesta loppukäyttäjälle oman sähkönmyyntisopimuksensa voimassaoloajalta. Sähköyhtiö on tällöin velvollinen maksamaan loppukäyttäjälle oman sähkönmyyntisopimuksensa voimassaoloaikaa vastaavan osuuden sähköhyvityksestä sekä ottamaan huomioon sopimuksen voimassaoloaikaa vastaavan osuuden sähköhyvityksen kuukausittaisesta omavastuuosuudesta ja enimmäismäärästä. ~~Sähköyhtiö, joka on toimittanut sähköenergian loppukäyttäjälle 31 päivänä tammikuuta 2023, vastaa toista erää koskevan sähköhyvityksen maksamisesta loppukäyttäjälle. Kyseinen sähköyhtiö määrittelee tällöin 4 §:n 4 momentissa tarkoitetun kulutuksella painotetun keskihinnan siltä ajalta, jona se on toimittanut sähköenergian loppukäyttäjälle tammikuussa 2023. Sähkömarkkinalain 3 §:n 27 a kohdassa tarkoitetun sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksikön on toimitettava kyseiselle sähköyhtiölle tiedot sähköhyvityksen laskennan perusteena olevasta loppukäyttäjän sähköenergian kulutuksesta vuoden 2022 marras- ja joulukuussa.~~ Jos loppukäyttäjä ei enää ole sen sähköyhtiön asiakas, joka on velvollinen maksamaan sähköhyvityksen loppukäyttäjälle, eikä sähköhyvitystä voida maksaa loppukäyttäjälle sähköenergialaskun hyvityksenä, kyseisen yhtiön tulee viipymättä maksaa ~~loppukäyttäjän pyynnöstä~~ osuutensa sähköhyvityksestä **loppukäyttäjälle joko maksuosoituksena tai loppukäyttäjän** ~~tämän~~ ilmoittamalle pankkitilille.

Energiavirasto voi myöntää sähköyhtiölle luvan poiketa 1 momentissa säädetystä maksuaikataulusta. Poikkeusluvan edellytyksenä on sähköhyvityksen maksatukseen liittyvän tietojärjestelmän muutoksen viivästyminen sellaisesta syystä, jota sähköyhtiö ei kaikkea huolellisuutta noudattaen olisi voinut välttää tai voittaa. Maksatus saa viivästyä enintään kolme kuukautta 1 momentissa säädetystä. Poikkeuslupahakemus on jätettävä viipymättä sen jälkeen, kun poikkeuksen peruste on ilmennyt.

6 §

*Loppukäyttäjän oikeudet*

Loppukäyttäjällä on oikeus vaatia sähköyhtiöltä virheen korjaamista, jos:

1) sähköyhtiö ei ole maksanut loppukäyttäjälle sähköhyvitystä, johon tämä on oikeutettu;

2) sähköyhtiö on maksanut loppukäyttäjän sähköhyvityksen virheellisen suuruisena tai muuten virheellisesti;

3) loppukäyttäjän sähköhyvityksen maksaminen on viivästynyt tai tapahtunut muuten virheellisesti.

Vaatimus virheen korjaamisesta on tehtävä 30 päivän kuluessa sen sähköenergialaskun eräpäivästä, jossa virhe on ilmennyt tai, jos sähköhyvityksen maksaminen on viivästynyt, 30 päivän kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka kuluessa sähköhyvitys olisi tullut maksaa. **Vaatimus sähköhyvitystä koskevan virheen korjaamisesta ei vaikuta vaatimuksen kohteena olevan sähköenergialaskun erääntymiseen.**

Sähköyhtiön on kuukauden kuluessa korjausvaatimuksen lähettämisestä korjattava virheensä tai ilmoitettava loppukäyttäjälle, ettei tämän vaatimukselle ole perustetta. Ilmoitus on perusteltava.

Loppukäyttäjällä on oikeus tehdä Energiavirastolle hakemus 1 momentissa tarkoitetun virheen korjaamisesta, jos loppukäyttäjä on noudattanut 1 ja 2 momentissa säädettyä, eikä sähköyhtiö ole korjannut virhettä tai sähköyhtiö on laiminlyönyt 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen antamisen. Hakemukseen on liitettävä 3 momentissa tarkoitettu sähköyhtiön ilmoitus.

Energiaviraston on jätettävä hakemus tutkimatta, jos loppukäyttäjä ei ole noudattanut virheen korjaamiseksi tässä pykälässä säädettyä menettelyä tai, jos hakemus on jätetty ennen 3 momentissa säädetyn määräajan päättymistä, ellei hakemuksen tutkimiselle ole painavaa syytä. Jos sähköyhtiö on tehnyt 1 momentissa tarkoitetun virheen, Energiaviraston on hakemukseen antamassaan päätöksessä velvoitettava sähköyhtiö korjaamaan virheensä. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin virhe tulee korjata.

7 §

*Sähköhyvityksen maksaminen hakemusmenettelyn kautta*

Jos sähköhyvityksen maksamiseen velvollinen sähköyhtiö asetetaan konkurssiin tai se lopettaa toimintansa ennen sähköhyvityksen maksamista loppukäyttäjälle, voi sähköhyvitykseen oikeutettu loppukäyttäjä hakea sähköhyvitystä Energiavirastolta. Hakemus on jätettävä viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2023.

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan henkilötunnus, yhteystiedot ja pankkitilin numero, jolle sähköhyvitys maksetaan, sekä se, mitä käyttöpaikkoja ja sähköhyvityksen eriä ja ajanjaksoja hakemus koskee. Hakemukseen on liitettävä hyvityksen maksamiseksi tarvittavat tiedot sekä kopiot loppukäyttäjän sähkönmyyntisopimuksesta ja sähkölaskuista, joista ilmenee hakemuksen kohteena olevien erien sähköenergian myyntihinta tai myyntihinnan määräytymisperuste sekä se, ettei sähköyhtiö ole maksanut loppukäyttäjälle sähköhyvitystä ajalta, jota hakemus koskee. Lisäksi loppukäyttäjän on annettava sähkömarkkinalain 3 §:n 27 a kohdassa tarkoitetulle sähkökaupan keskitetyn tiedonvaihdon yksiköllevaltuutus välittää Energiavirastolle tiedot sähköhyvityksen laskennan pohjana olevasta loppukäyttäjän sähköenergian kulutuksesta ~~vuoden 2022 marras- ja joulukuussa~~.

Sähköyhtiö, joka on toimittanut sähköenergiaa loppukäyttäjälle 1 päivänä marraskuuta 2022 tai sen jälkeen mutta ennen 1 päivää helmikuuta 2023, on velvollinen toimittamaan Energiavirastolle pyynnöstä hakemuksen käsittelyssä tarvittavat tiedot.

8 §

*Sähköhyvitysten korvaaminen sähköyhtiöille*

Sähköyhtiöille korvataan niiden maksama sähköhyvitys valtion varoista. Korvauksen maksaa sähköyhtiön hakemuksesta Valtiokonttori. Valtiokonttori maksaa korvauksen viipymättä hakemuksen saapumisen jälkeen kuitenkin siten, että korvaus 4 §:ssä tarkoitetun ensimmäisen erän mukaisesti maksettavista sähköhyvityksistä maksetaan viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2023 ja toisen erän mukaisesti maksettavista sähköhyvityksistä viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 2023. Lisäksi Valtiokonttori suorittaa yhdessä tai tarvittaessa useammassa erässä mainittuja korvauseriä täydentäviä korvausmaksatuksia. Korvaukset on maksettava kokonaisuudessaan viimeistään 30 päivänä marraskuuta 2023.

Hakemus sähköhyvitysten korvauksesta on jätettävä Valtiokonttorille ensimmäisen erän osalta viimeistään ~~31~~ **16** päivänä **huhti**~~maalis~~kuuta 2023 ja toisen erän osalta viimeistään ~~31~~ **16** päivänä **kesä**~~touko~~kuuta 2023. Täydentävää korvausta koskeva hakemus on jätettävä viimeistään 31 päivänä lokakuuta 2023. **Hakemus voi koskea sähköhyvitystä, jonka maksua koskeva sähköenergialasku on lähetetty loppukäyttäjälle ennen korvaushakemuksen jättämistä.** Hakijan on hakemuksen yhteydessä toimitettava Valtiokonttorille korvauksen myöntämiseksi ja maksamiseksi välttämättömät tiedot sekä oikeat ja riittävät tiedot 5 §:n mukaisista sähköhyvitysten maksatuksista. Valtiokonttorilla on oikeus saada hakijalta **maksutta** sähköhyvityksen oikeellisuuden varmistamista varten välttämättömät loppukäyttäjän sähköenergian kulutustiedot, sähköenergian laskutustiedot ja sähkönmyyntisopimusten hintatiedot. Lisäksi hakijan on toimitettava Valtiokonttorille niiden tilikausien tarkastetut tilinpäätökset, joiden aikana se on maksanut sähköhyvityksiä loppukäyttäjille. Hakija vastaa toimitettujen tietojen oikeellisuudesta.

Edellä 1 momentissa säädetty korvauksen maksuajankohta sekä 2 momentissa säädetty korvauksen hakuaika siirtyvät myöhemmiksi Energiaviraston 5 §:n 3 momentin nojalla myöntämän poikkeuksen mukaisesti.

Sähköhyvitysten korvaamiseen sähköyhtiöille sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001) sen 20 §:n 2 momenttia lukuun ottamatta, ellei tässä laissa toisin säädetä

9 §

*Valvonta ja seuraamukset*

Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että sähköyhtiöt noudattavat tätä lakia.

Energiaviraston on velvoitettava sähköyhtiö korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä, jos tämä rikkoo tai laiminlyö 5 tai 6 §:ssä säädettyjä velvoitteitaan. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Energiavirasto voi asettaa tämän lain nojalla tekemänsä päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamisesta ja sen tuomitsemisesta maksettavaksi säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

10 §

*Muutoksenhaku*

Energiaviraston 5–7 ja 9 §:n nojalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003). Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Päätös voidaan panna täytäntöön oikaisuvaatimuksesta tai valituksesta huolimatta.

11 §

*Kielto ulosmitata sähköhyvitystä*

Sähköhyvitystä ei saa ulosmitata.

12 §

*Voimaantulo*

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Tätä lakia sovelletaan sähköhyvitykseen myös tämän lain voimassaolon päätyttyä.

Tämän lain 5 ja 7 §:n mukainen sähköhyvityksen maksaminen sekä 8 §:n mukainen sähköhyvitysten korvaaminen sähköyhtiöille saadaan tehdä vasta Euroopan komission hyväksyttyä sähköhyvityksen valtiontukena.

_____

**2.**

# Laki

**sähköenergialaskujen maksuajan pidentämisestä ja sähköyhtiöiden maksuvalmiuden väliaikaisesta tukemisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

*Lain soveltamisala ja tarkoitus*

Tässä laissa säädetään velvollisuudesta myöntää sähköenergian loppukäyttäjille pidennettyjä sähköenergialaskujen maksuaikoja. Lain tarkoituksena on tukea loppukäyttäjien kykyä maksaa sähköenergian hinnan noususta johtuvia korkeista sähköenergiakustannuksista syntyneitä laskuja sekä mahdollistaa näiden kustannusten tasaaminen tavanomaista pidemmälle ajanjaksolle.

Lisäksi tässä laissa säädetään sähkön vähittäismyyntiä Suomessa harjoittaville elinkeinonharjoittajille sähköenergialaskusaatavien pidennettyjen maksuaikojen myöntämisestä aiheutuvaan käyttöpääomatarpeeseen otettavien likviditeettilainojen tukemisesta valtiontakauksilla.

2 §

*Määritelmät*

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *loppukäyttäjällä* asiakasta, joka ostaa sähköenergiaa pääasiassa omaan käyttöönsä, lukuun ottamatta kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain (30/2013) 2 §:ssä tarkoitettuja hankintayksiköitä;

2) *kuluttaja-asiakkaalla* sähköyhtiön asiakasta, joka on kuluttajansuojalain (38/1978) 1 luvun 4 §:ssä tarkoitettu kuluttaja;

3) *elinkeinonharjoittaja-asiakkaalla* sähköyhtiön asiakasta, joka on muu organisaatio kuin viranomainen sen harjoittaessa itsenäistä taloudellista tai ammattitoimintaansa, vaikka toimintaa harjoittaisi vain yksi henkilö;

3) *sähköyhtiöllä* sähkömarkkinalain (588/2013) 3 §:n 12 kohdassa tarkoitettua vähittäismyyntiä harjoittavaa elinkeinonharjoittajaa.

3 §

*Soveltamisala*

Loppukäyttäjä, jolle sähköyhtiö toimittaa sähköenergiaa välittömästi jakeluverkonhaltijan jakeluverkon kautta, on oikeutettu pidennettyyn maksuaikaan (*lisämaksuaika*) siitä sähköenergiasta laskutetusta määrästä, joka on syntynyt sähköenergian kulutuksesta 1 päivänä tammikuuta 2023 tai sen jälkeen mutta ennen 1 päivää toukokuuta 2023. **Jos loppukäyttäjä on elinkeinonharjoittaja, tämä on oikeutettu lisämaksuaikaan, jos laskutuksen kohteena olevaan sähkönkäyttöpaikkaan on hankittu sähköenergiaa enintään 100 000 kilowattituntia vuonna 2022.**

Loppukäyttäjä, johon on kohdistettu Euroopan unionin lainsäädäntöön perustuvia talouspakotteita, ei ole oikeutettu lisämaksuaikaan.

*Sähköenergiasta laskutetulla määrällä* tarkoitetaan loppukäyttäjän kuhunkin käyttöpaikkaan hankitusta sähköenergiasta laskutettua verollista määrää sekä siihen mahdollisesti liittyviä kiinteitä maksuja. Sähkönjakelua koskevalle laskulle ei tarvitse myöntää lisämaksuaikaa.

Valtiontakauksia voidaan myöntää Suomessa sähkön vähittäismyyntiä harjoittavien elinkeinonharjoittajien likviditeettilainoille, joiden käyttötarkoitus perustuu tässä laissa tarkoitettujen sähköenergialaskusaatavien maksuaikojen pidentämisestä aiheutuvaan likviditeettitarpeeseen.

4 §

*Lisämaksuajan myöntäminen muille kuin elinkeinonharjoittajille*

Sähköyhtiön, **sähköyhtiön puolesta sähköenergianmyynnin laskutusta hoitavan tahon tai sähköyhtiön eräantymättömän sähköenergian myyntiin perustuvan laskusaatavan haltijan** on myönnettävä kuluttaja-asiakkaansa tai muun kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (2011/7/EU) 2 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun taloudellista toimintaa harjoittamattoman asiakkaansa pyynnöstä lisämaksuaikaa sähköenergian laskutetulle määrälle, kuitenkin enintään 120 päivää kunkin laskun alkuperäisestä eräpäivästä. Pyyntö lisämaksuajan myöntämisestä tulee esittää ennen kyseisen laskun eräpäivää. Pyynnössä hakijan tulee ilmoittaa tarvittavat tiedot pyynnön käsittelemiseksi.

Lisämaksuajan myöntämisestä ei saa periä kuluja eikä lisämaksuajalta saa periä korkoa.

5 §

*Lisämaksuajan myöntäminen elinkeinonharjoittajalle*

Sähköyhtiön, **sähköyhtiön puolesta sähköenergianmyynnin laskutusta hoitavan tahon tai sähköyhtiön eräänty-mättömän sähköenergian myyntiin perustuvan laskusaatavan haltijan** on myönnettävä elinkeinonharjoittaja-asiakkaansa pyynnöstä lisämaksuaikaa sähköenergian laskutetulle määrälle, kuitenkin enintään yhteensä 60 päivää. Pyyntö lisämaksuajan myöntämisestä tulee esittää ennen kyseisen laskun eräpäivää.

Sähköyhtiön tulee periä elinkeinonharjoittajalta lisämaksuajalta 1,53 prosentin vuosikorkoa.

6 §

*Sähköyhtiöiden maksuvalmiuden tukeminen valtiontakauksella*

Sähkön vähittäismyyntiä Suomessa harjoittavan sähköyhtiön tässä laissa tarkoitettujen sähköenergialaskusaatavien lisämaksuajoista johtuvan maksuvalmiustarpeen kattamiseksi otettavalle luottolaitoksen tai työeläkevakuutusyhtiön myöntämälle lainalle voidaan myöntää omavelkainen valtiontakaus. Valtiontakaus voidaan myöntää vastavakuutta vaatimatta, ellei tässä laissa tai sen nojalla annetussa asetuksessa toisin säädetä.

Valtiontakausta haetaan Valtiokonttorilta, joka vastaa valtiontakauksien myöntämisestä, hallinnoinnista ja valvonnasta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti. Valtiontakausta on haettava kirjallisesti viimeistään 31 päivänä heinäkuuta 2023. Takauspäätös on tehtävä viimeistään 29 päivänä syyskuuta 2023.

7 §

*Valtiontakauksien yhteenlaskettu ja yrityskohtainen enimmäismäärä*

Valtiontakauksia voidaan myöntää yhteenlasketulta pääoma-arvoltaan enintään 600 000 000 euroa.

Valtiontakauksen yrityskohtainen enimmäismäärä on sähköenergialaskusaatavien lisämaksuajasta sähköyhtiölle koituva arvioitu maksuvalmiusvaje. Valtiontakaus saa kattaa enintään 90 prosenttia valtiontakauksen kohteena olevan lainan kulloinkin voimassa olevasta pääomasta ilman korkoja, viivästyskorkoja, kuluja ja muita velan liitännäiskustannuksia. Yrityskohtaisesta enimmäismäärästä, valtiontakauksen enimmäisosuudesta, maksuvalmiusvajeen määrittämisestä ja muista enimmäismäärän arviointiin liittyvistä seikoista voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

8 §

*Valtiontakauksen hakeminen, edellytykset ja takausehdot*

Valtiontakausta hakevan sähköyhtiön on toimitettava Valtiokonttorille oikeat ja riittävät tiedot taloudellisesta asemastaan, valtiontakauksen myöntämisen perusteena olevasta maksuvalmiusvajeesta ja valtiontakauksen kohteena olevasta rahoitusjärjestelystä. Hakijan on toimitettava Valtiokonttorille tämän pyynnöstä tarvittavat lisätiedot ja selvitykset.

Valtiontakausta ei voida myöntää, jos on ilmeistä, ettei sähköyhtiö kykene suorittamaan valtion takaamasta lainasta johtuvia maksuvelvoitteitaan.

Valtion takaamaa lainaa voidaan käyttää ainoastaan sähköyhtiön maksuvalmiuden tukemiseen sähköenergialaskusaatavien tämän lain mukaisten lisämaksuaikojen johdosta. Valtion takaamaa lainaa ei saa käyttää sähköyhtiön olemassa olevan rahoituksen ennenaikaiseen tai maksusuunnitelmasta poikkeavaan takaisinmaksuun eikä jo olemassa olevan rahoituksen tai vakuuksien järjestelyyn muullakaan tavoin.

Valtiokonttorilla on oikeus peruuttaa antamansa valtiontakaus nostamattoman lainan osalta tai eräännyttää valtiontakauksen kohteena oleva laina heti maksettavaksi, jos sähköyhtiö tai lainanmyöntäjä olennaisesti rikkoo tämän lain tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai takauksen taikka lainasopimuksen ehtoja.

Sähköyhtiö on velvollinen suorittamaan takausmaksun, jonka määrästä säädetään valtioneuvoston asetuksella. Valtioneuvoston asetuksella säädetään lisäksi takausehdoista, muista rahoitusjärjestelyssä noudatettavista vähimmäisehdoista ja vastavakuusvaatimuksista.

9 §

*Valtiontakaukseen liittyvät lainanmyöntäjän velvollisuudet*

Lainanmyöntäjän on annettava Valtiokonttorille tämän pyynnöstä tiedot, jotka ovat tarpeen takauksen myöntämiseksi.

Lainanmyöntäjän on huolehdittava takauksen kohteena olevasta lainasta tämän lain, sen nojalla annettujen säännösten ja takausehtojen mukaisesti. Lainanmyöntäjä on valtiontakauksen voimassaoloaikana velvollinen valvomaan valtion etua ja toimittamaan Valtiokonttorille sen antamien määräysten mukaiset tiedot, jotka ovat tarpeellisia valtiontakausten seurantaa ja valvontaa varten.

10 §

*Takauskorvaus ja takautumisoikeus*

Valtiokonttori maksaa valtion varoista lainanmyöntäjälle takauskorvauksen, kun valtiontakauksen kohteena oleva laina tai sen erä on erääntynyt ja lainanmyöntäjä on esittänyt Valtiokonttorille tässä pykälässä tarkoitetun korvaus-

hakemuksen. Valtiokonttorilla on oikeus saada lainanmyöntäjältä tiedot ja selvitykset, jotka ovat tarpeen korvaushakemuksen käsittelyä varten. Jos lainanmyöntäjä saa takauskorvauksen maksamisen jälkeen perityksi lainansaajalta kertymättä jääneitä lyhennyksiä, korkoja tai muita maksuja, lainanmyöntäjän on tilitettävä ne Valtiokonttorille.

Jos lainanmyöntäjä ei ole noudattanut tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai valtiontakauksen ehtoja ja menettely on loukannut valtion etua takaajana, Valtiokonttori voi päättää, että takauskorvaus jätetään osittain tai kokonaan maksamatta.

Valtiokonttorilla on oikeus periä lainansaajalta lainanmyöntäjälle maksettu takauskorvaus korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentin mukaisine viivästyskorkoineen takaisin. Viivästyskorko lasketaan siitä, kun takauskorvaus on maksettu lainanmyöntäjälle. Valtiolla on takautumissaatavansa perusteella oikeus valtiontakauksen kohteena olevalle lainalle asetettuun vakuuteen sekä oikeus saada takautumissaatavalleen suoritus vakuudesta valtion takautumissaatavan ja lainanmyöntäjän riskinjaon mukaisessa suhteessa siten kuin takauspäätöksessä on tarkemmin määrätty.

Lainanmyöntäjän on ollakseen oikeutettu takauskorvaukseen esitettävä valtiontakauksen kohteena olevaan erääntyneeseen saatavaan perustuva korvaushakemus kirjallisesti Valtiokonttorille kuukauden kuluessa luottosaatavan viimeisen erän erääntymisestä, kuitenkin viimeistään 29 päivänä joulukuuta 2023. Valtiokonttorin on ratkaistava takauskorvaushakemus ja suoritettava takauskorvaus lainanmyöntäjälle 30 päivän kuluessa siitä, kun korvaushakemus on saapunut sille ja korvaushakemuksen ratkaisemiseksi tarvittavat lisäselvitykset on esitetty.

11 §

*Valtiontakauksesta annettujen muiden säännösten soveltaminen*

Tässä laissa tarkoitettuihin valtiontakauksiin sovelletaan lisäksi, mitä valtion lainanannosta sekä valtiontakauksesta ja valtiontakuusta annetun lain (449/1988) 2 §:n 2 momentissa, 14 §:n 2 momentissa, 15 §:n 3 momentissa ja 15 a §:ssä säädetään.

12 §

*Valvonta ja seuraamukset*

Energiaviraston tehtävänä on valvoa, että sähköyhtiöt noudattavat 4 ja 5 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan.

Energiaviraston on velvoitettava sähköyhtiö korjaamaan rikkomuksensa tai laiminlyöntinsä, jos tämä rikkoo tai laiminlyö 4 tai 5 §:ssä säädettyjä velvollisuuksiaan. Päätöksessä voidaan määrätä, millä tavoin rikkomus tai laiminlyönti tulee korjata.

Energiavirasto voi asettaa tämän lain nojalla tekemänsä päätöksen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon. Uhkasakon asettamisesta ja sen tuomitsemisesta maksettavaksi säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

13 §

*Muutoksenhaku*

Asianosainen saa hakea tämän lain mukaiseen päätökseen oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019).

Tämän lain mukainen valtiontakausta koskeva päätös voidaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

14 §

*Päätösten ulosottokelpoisuus*

Edellä 8 §:n 5 momentissa tarkoitettua takausmaksua koskeva päätös ja 10 §:n 3 momentissa tarkoitettu päätös lainanantajalle maksetun takauskorvauksen perimisestä ovat suoraan ulosottokelpoisia. Niiden perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

15 §

*Voimaantulo*

_____

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 ja on voimassa 31 päivään joulukuuta 2023.

Tätä lakia sovelletaan tämän lain mukaiseen valtiontakaukseen myös tämän lain voimassaolon päätyttyä.

Tämän lain 5 §:n mukainen lisämaksuajan myöntäminen elinkeinonharjoittajalle sekä 6 §:n mukainen valtiontakauksen myöntäminen saadaan tehdä vasta Euroopan komission hyväksyttyä lisämaksuajan ja valtiontakauksen valtiontukena.

_____

**VN/34446/2022-TEM-43**

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

| | |
|---|---|
| Rajala Arto 91189585H | Huttunen Riku 91189557L |
| 2023-02-16 | 2023-02-17 |